บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล ของกลุ่มธุรกิจการเกษตร ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องนี้มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552: ออนไลน์)

ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้มีมติให้ใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล แทนมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล ซึ่งจากเดิมเป็นมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 41 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล อันเกิดจากการกำหนดลำดับมาตฐานการบัญชีใหม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 34 เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล (IAS 34: Interim Financial Reporting (Bound Volume 2009) ซึ่งมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล ให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป แต่ทั้งนี้สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้มีการสนับสนุนให้นำไปใช้ก่อนวันถือปฏิบัติ

งบการเงินระหว่างกาลมุ่งเน้นการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นกับกิจการเพื่อไม่ให้มีการนำเสนอข้อมูลซ้ำซ้อนกับที่เคยได้รายงานไป งบการเงินระหว่างกาลที่เชื่อถือได้และทันต่อเวลาจะช่วยให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ใช้งบการเงินอื่นเข้าถึงความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดกำไร กระแสเงินสด เงื่อนไขผลตอบแทนจากการลงทุนและสภาพคล่องทางการเงินของกิจการ

การนำเสนองบการเงินระหว่างกาลนอกเหนือจากจะมุ่งตอบสนองให้ทันกับความต้องการในการนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินแล้ว ข้อมูลในงบการเงินระหว่างกาลควรมี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดถึงแนวทางการจัดทำงบการเงินระหว่างกาล เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกันและข้อมูลที่นำเสนอสามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้ใช้งบการเงินได้เป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่

1.1 การแสดงงวดบัญชีที่ต้องนำเสนองบการเงินระหว่างกาล

1.2 รูปแบบและเนื้อหาของงบการเงินระหว่างกาล

1.3 การเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

1.1 การแสดงงวดบัญชีที่ต้องนำเสนองบการเงินระหว่างกาล

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดว่ากิจการใดบ้างต้องเผยแพร่งบการเงินระหว่างกาลและไม่ได้กำหนดว่าต้องเผยแพร่งบการเงินระหว่างกาลบ่อยเพียงใด หรือต้องเผยแพร่ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใดหลังจากวันสิ้นงวดระหว่างกาล มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้จะใช้ปฏิบัติกับกิจการที่ต้องจัดทำหรือเลือกที่จะจัดทำงบการเงินระหว่างกาล คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีสนับสนุนให้กิจการที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายต่อสาธารณชน จัดทำงบการเงินระหว่างกาลเพื่อให้เป็นไปตามหลักการรับรู้รายการ การวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้และสนับสนุนให้กิจการที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายต่อสาธารณชนปฏิบัติดังนี้

1) จัดทำงบการเงินระหว่างกาลอย่างน้อย ณ วันสิ้นสุดงวดครึ่งปีแรกของรอบบัญชี

2) จัดทำงบการเงินระหว่างกาลให้พร้อมใช้ใน 60 วันนับจากวันสิ้นงวดระหว่างกาล

สำหรับกิจการที่ธุรกิจมีการขึ้นลงตามฤดูกาลอย่างเห็นได้ชัดเจน ข้อมูลทางการเงินสำหรับงวดสิบสองเดือนสิ้นสุดของงวดระหว่างกาลและข้อมูลเปรียบเทียบสำหรับช่วงเวลาเดียวกันของสิบสองเดือนก่อนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้น กิจการที่ธุรกิจมีการขึ้นลงตามฤดูกาลอย่างเห็นได้ชัดเจนควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมโดยรายงานระหว่างกาลต้องรวมงบการเงินระหว่างกาลแบบสมบูรณ์หรือแบบย่อสำหรับงวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

- งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวดระหว่างกาลปัจจุบันและงบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบ ณ วันสิ้นงวดปีบัญชีล่าสุดที่ผ่านมา

- งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวดระหว่างกาลปัจจุบันและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่แสดงยอดสะสมตั้งแต่ต้นปีบัญชีปัจจุบันจนถึงวันสิ้นงวดระหว่างกาลและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเปรียบเทียบเพื่อการเปรียบเทียบสำหรับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของซึ่งแสดงยอดสะสมตั้งแต่ต้นปีบัญชีปัจจุบันจนถึงวันสิ้นงวดระหว่างกาล พร้อมทั้งงบการเงินเปรียบเทียบดังกล่าวเพื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

- งบกระแสเงินสดซึ่งแสดงยอดสะสมตั้งแต่ต้นปีบัญชีปัจจุบันจนถึงวันสิ้นงวดระหว่างกาล พร้อมทั้งงบกระแสเงินสดเปรียบเทียบเพื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

1.2 รูปแบบและเนื้อหาของงบการเงินระหว่างกาล

1) กิจการสามารถเลือกนำเสนองบการเงินระหว่างกาลแบบสมบูรณ์หรือนำเสนองบการเงินระหว่างกาลแบบย่อและเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินตามที่กำหนดในงบการเงินระหว่างกาลแบบย่อ กิจการสามารถแสดงรายการแต่ละรายการเกินกว่ารายการขั้นต่ำที่ระบุไว้หรือสามารถเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินมากกว่าที่มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดไว้

หากกิจการเลือกเผยแพร่งบการเงินระหว่างกาลแบบสมบูรณ์ กิจการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552: ออนไลน์) ประกอบด้วยงบต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด

(2) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด

(3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของสำหรับงวด

(4) งบกระแสเงินสดสำหรับงวด

(5) หมายเหตุประกอบงบการเงิน

(6) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่เริ่มต้นของงวดที่นำมาเปรียบเทียบ เมื่อกิจการปรับย้อนหลังงบการเงินในงวดก่อนให้เป็นไปตามนโยบายการบัญชีใหม่ หรือปรับปรุงรายการหรือจัดประเภทรายการในงบการเงินงวดก่อน

หรือหากกิจการเลือกเผยแพร่งบการเงินระหว่างกาลแบบย่อ กิจการต้องแสดงหัวข้อเรื่องและยอดรวมย่อยในลักษณะเดียวกับที่แสดงในงบการเงินประจำปีล่าสุดและต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญตามที่มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนด กิจการต้องแสดงรายการแต่ละบรรทัดหรือเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมหากการไม่แสดงหรือการไม่เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมนั้นทำให้งบการเงินระหว่างกาลแบบย่อบิดเบือนไปจากความเป็นจริง งบการเงินระหว่างกาลต้องมีส่วนประกอบขั้นต่ำดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(1) งบแสดงฐานะการเงินแบบย่อ

(2) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบย่อ ซึ่งอาจแสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

(2.1) งบกำไรขาดทุนแบบขั้นตอนเดียวแบบย่อ

(2.2) งบเฉพาะกำไรขาดทุนแบบย่อและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบย่อ

(3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของแบบย่อ

(4) งบกระแสเงินสดแบบย่อ

(5) หมายเหตุประกอบงบการเงินที่กำหนด

2) กิจการต้องแสดงกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและกำไรต่อหุ้นปรับลดในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดระหว่างกาลไม่ว่าจะเป็นงบกำไรขาดทุนแบบสมบูรณ์หรือแบบย่อ

3) หากกิจการแสดงส่วนประกอบของกำไรหรือขาดทุนในงบเฉพาะกำไรขาดทุน กิจการต้องแสดงกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและกำไรต่อหุ้นปรับลด ในงบเฉพาะกำไรขาดทุน

4) กิจการต้องรายงานข้อมูลในงบการเงินระหว่างกาลตามเกณฑ์ยอดสะสมจากต้นปีบัญชีถึงปัจจุบัน รวมทั้งเปิดเผยรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีผลต่อความเข้าใจของผู้ใช้งบการเงินระหว่างกาลปัจจุบันอย่างเป็นสาระสำคัญ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยในหมายเหตุประกอบงบการเงินระหว่างกาล หากข้อมูลดังกล่าวมีสาระสำคัญและไม่ได้เปิดเผยไว้ที่อื่นในงบการเงินระหว่างกาล

(1) ข้อเท็จจริงที่ว่ากิจการได้ใช้นโยบายการบัญชีและวิธีการคำนวณในงบการเงินระหว่างกาลเช่นเดียวกับที่ใช้ในงบการเงินประจำปีหรือข้อเท็จจริงที่ว่ากิจการได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีหรือวิธีการคำนวณ โดยเปิดเผยถึงลักษณะและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนั้น

(2) การอธิบายความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในงวดระหว่างกาลที่มีลักษณะเป็นวัฏจักรหรือฤดูกาล

(3) ลักษณะและจำนวนเงินของรายการที่มีผลกระทบต่อสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ กำไรสุทธิ หรือกระแสเงินสดซึ่งเป็นรายการไม่ปกติเนื่องจากลักษณะ ขนาด หรือการเกิดขึ้นของรายการนั้น

(4) ลักษณะและจำนวนเงินของการเปลี่ยนแปลงประมาณการของจำนวนเงินที่เคยรายงานไว้ในงวดระหว่างกาลก่อนของรอบปีบัญชีเดียวกัน หรือการเปลี่ยนแปลงประมาณการของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จำนวนเงินที่เคยรายงานในงวดปีบัญชีล่าสุดหากการเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลกระทบที่มีสาระสำคัญต่องบการเงินระหว่างกาลงวดปัจจุบัน

(5) การซื้อคืน การชำระคืน และการออกตราสารหนี้และตราสารทุน

(6) จำนวนเงินปันผลจ่าย (ยอดรวมต่อหุ้น) โดยแยกแสดงตามประเภทหุ้นสามัญและหุ้นประเภทอื่น

(7) ข้อมูลตามส่วนงาน

(8) เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินระหว่างกาลที่มีสาระสำคัญ ซึ่งไม่ได้แสดงในงบการเงินระหว่างกาลของงวดที่นำเสนอ

(9) ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกิจการในระหว่างงวดระหว่างกาลซึ่งรวมถึงการรวมธุรกิจ การได้หรือเสียอำนาจควบคุมในบริษัทย่อยและเงินลงทุนระยะยาว การปรับโครงสร้างและการดำเนินงานที่ยกเลิก

(10) การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหรือสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น นับตั้งแต่สิ้นรอบระยะเวลารายงานประจำปีล่าสุด

1.3 การเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

1) หากงบการเงินระหว่างกาลได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ต้องมีการเปิดเผยถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว งบการเงินระหว่างกาลต้องไม่รายงานว่าจัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหากไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งหมดของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

2) หลักการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยกิจการต้องเปิดเผยข้อมูลซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินแต่ละฉบับได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการเปิดเผยดังกล่าวไว้ ตัวอย่างของข้อมูลที่ต้องเปิดเผย มีดังต่อไปนี้

(1) การปรับลดมูลค่าและการกลับบัญชีปรับลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ

(2) การรับรู้และการกลับบัญชีรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หรือสินทรัพย์อื่น

(3) การกลับรายการบัญชีประมาณการหนี้สินที่เกิดจากต้นทุนของการปรับโครงสร้าง

(4) การได้มาและการจำหน่ายไปซึ่งที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

(5) ภาระผูกพันที่จะซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(6) การชำระค่าเสียหายที่เกิดจากการฟ้องร้อง

(7) การแก้ไขข้อผิดพลาดที่สำคัญสำหรับข้อมูลที่เคยนำเสนอในงวดก่อน

(8) การผิดนัดชำระหนี้หรือการผิดเงื่อนไขตามสัญญาเงินกู้ที่ยังไม่มีการแก้ไขให้ดีขึ้น ณ วันที่ก่อนหรือในวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(9) รายการกับบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

2. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 41 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550)

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดเนื้อหาขั้นต่ำที่ต้องแสดงและเปิดเผยในงบการเงินระหว่างกาล รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าที่นำเสนอในงบการเงินแบบสมบูรณ์หรือแบบย่อสำหรับงวดระหว่างกาล

กิจการสามารถนำเสนองบการเงินระหว่างกาลแบบสมบูรณ์ (ตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน) หรือนำเสนองบการเงินระหว่างกาลแบบย่อพร้อมเปิดเผยเฉพาะหมายเหตุประกอบงบการเงินที่กำหนดในงบการเงินระหว่างกาลแบบย่อ

ข้อมูลในงบการเงินระหว่างกาล ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 41 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล ระบุว่างบการเงินที่สมบูรณ์ประกอบด้วยงบการเงินดังต่อไปนี้

(1) งบดุล

(2) งบกำไรขาดทุน

(3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของ โดยแสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

(3.1) การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในส่วนของเจ้าของ

(3.2) การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ ซึ่งไม่รวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากรายการกับผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งกระทำการในฐานะของผู้เป็นเจ้าของ

(4) งบกระแสเงินสดสำหรับงวด

(5) หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยนโยบายการบัญชีที่สำคัญและข้อมูลที่เป็นคำอธิบายอื่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552: ออนไลน์)

งบการเงินเป็นการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินกลุ่มต่างๆ

1) งบการเงินฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วยงบต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด

(2) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด

(3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของสำหรับงวด

(4) งบกระแสเงินสดสำหรับงวด

(5) หมายเหตุประกอบงบการเงิน

(6) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่เริ่มต้นของงวดที่นำมาเปรียบเทียบงวดแรกสุด เมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลังหรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่

2) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ กิจการต้องแสดงรายการรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่รับรู้ในงวดในงบการเงินตามข้อดังต่อไปนี้

(2.1) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเพียงงบการเงินเดียว

(2.2) แยกเป็นสองงบ คือ งบที่แสดงองค์ประกอบของกำไรหรือขาดทุน (งบเฉพาะกำไรขาดทุน) และงบที่ตั้งต้นด้วยกำไรหรือขาดทุนและแสดงองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ)

กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของในระหว่างงวดซึ่งเป็นผลมาจากรายการหรือเหตุการณ์อื่นนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากรายการกับผู้เป็นเจ้าของจากความสามารถในการเป็นเจ้าของ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมประกอบด้วยส่วนประกอบทั้งหมดของกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หมายถึง รายการรายได้และค่าใช้จ่าย (รวมถึงการปรับปรุงการจัดประเภทรายการใหม่) ซึ่งไม่อนุญาตให้รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินอื่น องค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ ผลกำไรและขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยตาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โครงการผลประโยชน์ของพนักงาน ผลกำไรและขาดทุนจากการแปลงค่างบการเงินของการดำเนินงานในต่างประเทศ และส่วนของผลกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินเผื่อขาย

ข้อมูลที่ต้องแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด โดยต้องแสดงรายการแต่ละบรรทัดพร้อมจำนวนเงินสำหรับงวด สำหรับรายการดังต่อไปนี้

(1) รายได้

(2) ต้นทุนทางการเงิน

(3) ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนของบริษัทร่วมกับบริษัทร่วมค้าที่ใช้วิธีส่วนได้เสีย

(4) ค่าใช้จ่ายภาษี

(5) ยอดรวมของ

(5.1) กำไรหรือขาดทุนหลังภาษีเงินได้จากการดำเนินงานที่ยกเลิก และ

(5.2) ผลกำไรหรือขาดทุนหลังภาษีเงินได้ที่รับรู้จากการวัดมูลค่ายุติธรรมสุทธิหักจากต้นทุนในการขายหรือการจำหน่ายกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่ยกเลิก

(6) กำไรหรือขาดทุน

(7) องค์ประกอบแต่ละรายการของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จัดประเภทตามลักษณะ

(8) ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของบริษัทร่วมกิจการร่วมค้าที่ใช้วิธีส่วนได้เสีย

(9) กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม

กิจการต้องเปิดเผยรายการดังต่อไปนี้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นการจัดสรรสำหรับงวด ดังนี้

(1) กำไรหรือขาดทุนสำหรับงวดที่เป็นของ

(1.1) ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม และ

(1.2) ส่วนของผู้เป็นเจ้าของบริษัทใหญ่

(2) กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับงวดที่เป็นของ

(2.1) ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม และ

(2.2) ส่วนของผู้เป็นเจ้าของบริษัทใหญ่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4. ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2550: ออนไลน์)

ส่วนจดทะเบียนและเปิดเผยข้อมูลฝ่ายกำกับบริษัทจดทะเบียนได้ออกข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศสำคัญของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีสภาพคล่อง มีความยุติธรรมและเป็นไปอย่างมีระเบียบจึงกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนมีหน้าที่เปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ให้ประชาชนทราบโดยสารสนเทศดังกล่าวจะต้องถูกต้อง เพียงพอและทันเวลา นอกจากนี้บริษัทจดทะเบียนต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทได้รับสารสนเทศดังกล่าวอย่างเท่าเทียมกัน

4.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ซึ่งออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน โดยบริษัทจดทะเบียนจะต้องเปิดเผยรายการขั้นต่ำตามรูปแบบและตามระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด

1) ข้อมูลทางการเงิน บริษัทจดทะเบียนจะต้องจัดส่งงบการเงินทุกสิ้นไตรมาสและสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี โดยบริษัทจดทะเบียนต้องจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดว่าด้วยกฎหมายการบัญชี กรณีที่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีคลอบคลุมถึงให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard: IAS) หรือมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา (US GAAP) ตามลำดับ เนื่องจากต้องการให้งบการเงินสามารถสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และสภาพคล่องของบริษัทตรงตามข้อเท็จจริง ทำให้งบการเงินมีคุณค่าต่อการตัดสินใจของนักลงทุนอย่างแท้จริงและงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองบัญชี จากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้สอบบัญชีจะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นอิสระจากบริษัทจดทะเบียน

2) ข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน บริษัทจดทะเบียนจะต้องเปิดเผยข้อมูลตามรายการขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในรายงานการเปิดเผยข้อมูลประจำปี แบบ 56-1 ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (มาตรา 56) เพื่อเปิดเผยต่อประชาชน และรายงานประจำปี (แบบ 56-2)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.2 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนมี 6 ประการดังนี้

1) การเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญให้ประชาชนทราบโดยทันที บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานที่สำคัญของบริษัทให้ประชาชนได้ทราบทันที

2) การเผยแพร่สารสนเทศต่อประชาชนอย่างทั่วถึง บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญต่อประชาชนโดยใช้สื่อและวิธีการที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

3) การชี้แจงกรณีที่มีข่าวลือหรือข่าวสาร ในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนทราบข่าวลือไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม บริษัทจดทะเบียนต้องชี้แจงเกี่ยวกับข่าวลือหรือข่าวสารนั้นโดยเร็วที่สุด เนื่องจากอาจจะมีผลต่อการซื้อขายหลักทรัพย์หรือมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน

4) การดำเนินการเมื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนผิดไปจากสภาพปกติของตลาด บริษัทจดทะเบียนต้องพิจารณาว่ามีข่าวลือหรือเหตุการณ์สำคัญอื่นที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศหรืออยู่ระหว่างดำเนินการในเรื่องสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อการซื้อขายหลักทรัพย์หรือไม่ หากไม่มีหรือไม่ทราบสาเหตุ บริษัทต้องแจ้งให้ทราบทั่วกันว่าไม่มีพัฒนาการใดๆ ที่สำคัญที่เกี่ยวกับธุรกิจและการดำเนินงานของบริษัท

5) การเปิดเผยในเชิงส่งเสริมที่ไม่มีเหตุอันควร บริษัทจดทะเบียนต้องละเว้นการเปิดเผยสารสนเทศในลักษณะเชิงส่งเสริมที่เกินความจำเป็นในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัท

6) การซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนโดยใช้สารสนเทศภายใน บุคคลภายในควรละเว้นจากการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนได้มีการประเมินสารสนเทศนั้นตามสมควร

4.3 การเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญ (มาตรา 56 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติ ก.ล.ต.) สารสนเทศสำคัญที่บริษัทจดทะเบียนต้องส่งรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) สารสนเทศที่รายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (Periodic Reports) (มาตรา 56)

บริษัทต้องจัดทำและนำส่งสารสนเทศสำคัญในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. และ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำเนาตลาดหลักทรัพย์ กำหนดให้นำส่งงบการเงินรายไตรมาส ซึ่งผ่านการสอบทานจากผู้สอบบัญชีนำส่งภายใน 45 วัน นับแต่สิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

การรายงานข้อมูลเพิ่มเติม หากผลการดำเนินงานในงบกำไรขาดทุนทั้งงบการเงินรายไตรมาสและงบการเงินประจำปีที่บริษัทส่งให้ตลาดหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงจากงวดเดียวกันของปีก่อนเกินกว่าร้อยละ 20 บริษัทต้องวิเคราะห์และชี้แจงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในผลการดำเนินงานดังกล่าวต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ พร้อมกับการนำส่งงบการเงิน

2) สารสนเทศสำคัญตามเหตุการณ์ (Non-periodic Reports) (มาตรา 57)

เหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนหรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนต้องรายงานเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์หรือในวันที่คณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทมีมติ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร (2545) กล่าวถึงเรื่อง งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ผู้ใช้งบการเงินควรเข้าใจว่า กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ คือการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของหรือสินทรัพย์สุทธิ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือรายการอื่นที่ไม่ได้เกิดจากเจ้าของ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินหรือผู้ลงทุนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนและข้อมูลอื่นที่จำเป็น โดยกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นผลมาจากแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนและแนวคิดรวมหมดทุกอย่าง รายการที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ผู้ใช้งบการเงินหรือผู้ลงทุนให้ความสนใจ ได้แก่ กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ ผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ผลสะสมจากการแปลงค่างบการเงินและผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นทางเลือกใหม่ที่ผู้ใช้งบการเงินหรือผู้ลงทุนสามารถได้ข้อมูลที่มีประโยชน์เพิ่มเติมเกี่ยวกับกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ และ วรนุช พัชรตระกูล (2545) กล่าวถึงเรื่อง กำไรที่ท่านเห็นเป็นกำไรขาดทุนจริงหรือว่า ตัวเลขกำไรสุทธิเป็นตัวเลขที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก กำไรตามแนวคิดของการรักษาระดับทุนประกอบด้วยกำไรจากการทำมาหาได้ในปกติประจำวันบวกด้วยกำไรจากการถือครองสินทรัพย์ในขณะที่กำไรตามรายการค้าจะประกอบไปด้วยกำไรจากการทำมาหาได้ในปกติประจำวันเท่านั้น ซึ่งผู้ใช้งบการเงินควรที่จะได้รับข้อมูลกำไรทั้งสองมุมมอง แต่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โดยข้อเท็จจริงผู้ลงทุนส่วนใหญ่มีโอกาสรับทราบกำไรตามรายการค้าเพียงอย่างเดียวซึ่งแสดงอยู่ในงบกำไรขาดทุน ส่วนกำไรตามแนวคิดของการรักษาระดับทุนไม่ได้มีการเปิดเผยออกมาอย่างชัดเจนเพราะอาจมีทั้งผลดีและผลเสียต่อผู้ใช้งบการเงินได้ หากผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจลงทุนหรือให้กู้เงินโดยใช้ตัวเลขกำไรสุทธิเพียงอย่างเดียว อาจทำให้ตัดสินใจผิดพลาดได้ ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินจึงควรดูตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จประกอบการตัดสินใจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

พัดชา เอลาพุกานนท์ (2548) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40 เรื่อง เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของกลุ่มธุรกิจสื่อสารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิธีการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและรายงานประจำปี จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่มีนัยสำคัญในกำไรขาดทุนเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน พบว่าส่วนใหญ่ไม่แสดงรายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผลจากเงินลงทุนชั่วคราว รวมถึงสิ่งตอบแทนจากการขายเงินลงทุนแต่ละประเภทและในงวดบัญชีที่ทำการศึกษารายการที่ทุกบริษัทเปิดเผยและแสดงข้อมูลอย่างครบถ้วน คือการแสดงผลกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน และบริษัทส่วนใหญ่จะแสดงส่วนกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์เพื่อค้าและเงินลงทุนทั่วไปในงบกำไรขาดทุนของกิจการ

อรทัย ทรายมูล (2548) ศึกษาวิธีปฏิบัติทางบัญชี ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ของธนาคารพาณิชย์จำนวน 8 แห่ง โดยพิจารณาจากปริมาณหลักทรัพย์มากกว่าหนึ่งล้านหุ้นหรือมีทุนจดทะเบียนมากกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท วิธีการศึกษาโดยใช้งบการเงินและรายงานประจำปีของธนาคารพาณิชย์ระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึงปี พ.ศ. 2546 มาตรวจสอบรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 ร่วมกับคู่มือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีส่วนใหญ่ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัยพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดย่อยบังคับให้ต้องเปิดเผยรายการที่มากกว่ามาตรฐานการบัญชี นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมีการเปิดเผยข้อมูลในรายละเอียดย่อยน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชน และธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีเดียวกันจะเปิดเผยข้อมูลคล้ายคลึงกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วิโรจน์ เฉลิมรัตนา (2549) กล่าวถึงเรื่อง งบการเงินระหว่างกาลและงบการเงินประจำปีว่า บริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งข้อมูลทางการเงินของบริษัทเป็นสิ่งที่ต้องเปิดเผยแก่สาธารณะ จึงอยู่ในบังคับต้องนำเสนองบการเงินประจำปีที่ผ่านการตรวจสอบแล้วและนำเสนองบการเงินระหว่างกาลที่ผ่านการสอบทานจากผู้สอบบัญชีเป็นรายไตรมาส โดยปกติบริษัทจะต้องปิดบัญชีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อนำเสนองบการเงินให้แก่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็น จากนั้นจึงนำงบการเงินนำส่งต่อกรมสรรพากรและกระทรวงพาณิชย์ แต่การปิดบัญชีปีละครั้ง อาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้กิจการได้รับข้อมูลที่สำคัญอย่างทันต่อเวลาอีกต่อไป ความสำคัญของงบการเงินระหว่างกาลจึงเกิดขึ้นและกลายเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญตัวหนึ่งว่า กิจการนั้นๆ มีระบบข้อมูลทางการเงินที่ดีเพียงใด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved